

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 506/2014-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť Š. K., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2, čl. 39 a čl. 40 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a d) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. PK 2 T 9/2011 a jeho rozsudkom zo 4. augusta 2011, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 12/2011 a jeho uznesením z 10. novembra 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 7/2013 z 3. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2014 prostredníctvom poštovej prepravy doručená sťažnosť Š. K. t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2, čl. 39 a čl. 40 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a d) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK 2 T 9/2011 a jeho rozsudkom zo 4. augusta 2011 (ďalej len „rozsudok zo 4. augusta 2011“), postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 12/2011 a jeho uznesením z 10. novembra 2011 (ďalej len „uznesenie z 10. novembra 2011“) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 7/2013 z 3. marca 2014 (ďalej len „uznesenie z 3. marca 2014“).

V sťažnosti sa okrem iného uvádza:

«Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sp. zn. PK 2T 9/2011 z 04.08.2011 (ďalej aj ako „rozsudok z 04.08.2011“) som bol uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona a iné, za čo som bol odsúdený k úhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 25 rokov a zaviazaný nahradiť poškodenú škodu vo výške uvedenej v rozsudku.

Proti rozsudku z 04.08.2011 som okamžite podal odvolanie v celom rozsahu a odôvodnil som ho sám, ako aj prostredníctvom obhajcu na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší súd“).

O odvolaní rozhodol Najvyšší súd uznesením pod sp. zn. 5To 12/2011 z 10.11.2011 (ďalej aj ako „uznesenie z 10.11.2011“) tak, že odvolanie podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Uznesenie z 10.11.2011 mi bolo doručené dňa 27.12.2011.

Proti uzneseniu z 10.11.2011 som podal dovolanie zo dňa 01.08.2012, a zároveň som požiadal o ustanovenie obhajcu v konaní o dovolaní, ktorý mi bol až opatrením zo dňa 20.11.2012 ustanovený. Odôvodnenie dovolania zo dňa 03.05.2013 bolo doručené súdu dňa 06.05.2013, ktoré bolo doplnené 30.07.2013. Následne som požiadal súd o oslobodenie od

povinnosti obhajovania mne ustanoveného obhajcu zo závažných dôvodov – pre úplnú stratu dôvery. Opatrením zo dňa 04.11.2013 mi bol ustanovený nový obhajca, ktorý doplnil podané dovolanie doručené súdu 06.12.2013.

O dovolaní rozhodol Najvyšší súd uznesením pod sp. zn. 1TdoV 7/2013 z 03.03.2014 (ďalej aj ako „uznesenie z 03.03.2014“) tak, že dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Uznesenie z 03.03.2014 mi bolo doručené dňa 16.04.2014...

Dňa 30.03.2011 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR podal na mňa na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku obžalobu sp. zn. VII/2 Gv 117/10-131. Predmetná trestná vec bola pridelená 2T v zložení predseda senátu JUDr. J. Š. a členovia senátu Mgr. I. M. a JUDr. R. S...

Nakoľko senát v zložení z predseda senátu JUDr. J. Š. a členovia senátu Mgr. I. M. a JUDr. R. S. nebol v súlade s ústavou a zákonom zákonným senátom, keď JUDr. R. S. nebola zákonným sudcom, rozsudok z 04.08.2011, uznesením z 10.11.2011 a uznesením z 03.03.2014 som bol v rozpore s čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1, čl. 38 ods. 2 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru odňatý zákonnému sudcovi a o vine a treste nerozhodol „nezávislý a nestranný súd“ (mutatis mutandis rozsudok ESELP vo veci Posokhov proti Rusku z 13.02.2003, §§ 38-41). Rovnako o vine a treste nerozhodol súd, ktorý by bol nestranný, nakoľko tento vadný postup posudzovaný na základe objektívneho kritéria vzbudzuje opodstatnené pochybnosti o nestrannosti súdu, ktorý o vine a treste rozhodol...

Dňa 10.11.2011 na prejednávaní môjho odvolania na odvolacom súde som predložil materiál, ktorý som obdržal pred pojednávaním, na základe ktorého mám opodstatnenú pochybnosť, či vo veci konal nezávislý a nezaújatý súd na prvostupňovom súde, ktorý odmietol vykonať dôkazy, ktoré by preukázali moju nevinu, pričom z tohto materiálu vyplýva, že zákonný sudca – predseda senátu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sa mohol cestou svojho otca J. Š., bývalého primátora... poznať i s primátorom... p. B., nakoľko pôsobili v jednom samosprávnom celku, obaja boli členmi ZMOS-u (Združenie miest a obcí Slovenska), a teda objektivita pri rozhodovaní mohla byť touto skutočnosťou ovplyvnená, čo by bolo okrem iného porušením čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorý garantuje nezávislosť a nestrannosť súdu a zároveň dáva právo na spravodlivý proces, a tento fakt

dokazuje i skutočnosť, že prvostupňový súd akékoľvek moje návrhy na doplnenie dokazovania, ktoré považujem za dôležité odmietol vykonať...

Tým, že odvolací súd v uznesení z 10.11.2011 označil moju námietku zaujatosti predsedu senátu súdu I. stupňa za „nedôvodnú“, porušil zákon v ustanovení § 32 ods. 3 Tr. poriadku, kedy Trestný poriadok neumožňuje rozhodovať nadriadenému súdu o námietke zaujatosti vznesenej proti sudcovi súdu I. stupňa...

Najvyšší súd ako súd dovolací v uznesení z 03.03.2014 k uvedeným námietkam uviedol (str. 13,14) ustanovenie § 31 ods. 1 Tr. poriadku a poukazoval na to, že v rozhodovanej veci sa nezistili také okolnosti a skutočnosti svedčiace o užšom priateľstve, o inej kvalite než by bol bežný s poškodeným, ktorý by odôvodňoval jeho vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania...

Nakoľko predmetné pochybenie nebolo napravené v dovolacom konaní, uznesením z 03.03.2014 ako aj postupom Najvyššieho súdu v konaní pod sp. zn. 5To 12/2011 a jeho uznesením z 10.11.2011 mi bolo porušené právo na rozhodnutie o vine a treste nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...»

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza:

„Úlohou znalca z odboru zdravotníctva, odvetvie klinická a forenzná psychológia je na podklade určenia osobnostných, symptomatických (kriminogénnych) a spoločenských (sociálnych) faktorov poskytnúť súdu len závery pre vyhodnotenie páchatel'a. No ako je to z vyššie uvedených vyjadrení znalkyne zrejmé a jasné, táto znalkyňa nad rámec svojho znaleckého posudku moju osobu obvinila, obžalovala a zároveň aj odsúdila...

... no ani odvolací súd v uznesení z 10.11.2011, ale ani dovolací súd v uznesení z 03.03.2014 sa absolútne nevyjadrovali, a vôbec sa nevysporiadali s namietanou skutočnosťou, že znalkyňa v znaleckom posudku a vo výpovedi na hlavnom pojednávaní ustálila a opisovala celý priebeh skutku, vyhodnocovala dôkazy v snahe podporiť vlastný znalecký záver...“

Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti formuluje námietky proti nezúčastnenej osobe, ktorá bola prítomná na rekognícii vykonanej v prípravnom konaní a pri úkone vydania veci,

ako aj proti nezúčastneným osobám prítomným na sťažovateľom označených výsluchoch v prípravnom konaní. Sťažovateľ ako nezákonný, účelový a zmanipulovaný označuje aj postup špecializovaného trestného súdu na hlavnom pojednávaní konanom 6. júna 2011, keď podľa jeho tvrdenia došlo k ďalšej rekognícii potom, čo bola verejnosť prostredníctvom médií oboznámená s jeho výzorom a hlasom.

Namietané porušenie svojich práv sťažovateľ odôvodňuje ďalej v sťažnosti takto:

«Špecializovaný trestný súd ako i Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že moju vinu má za preukázanú i napriek mnou uvádzaných vyššie uvedených pochybností, rozporov v dôkaznej situácii, a to ako v priebehu súdneho konania, tak i v odôvodnení odvolania, avšak súd odmietol mnou navrhované dôkazy realizovať, nevykonal žiadny dôkaz navrhovaný mojou obhajobou...

... poukazujem na hrubé porušenie práv na obhajobu, ktorého sa dopustil vyšetrovateľ tím, že neupovedomil včas môjho advokáta o výsluchu, kedy dňa 23.08.2010 o 11.44 hod. (č. l. 221) poslal mail môjmu advokátovi, kde mu oznamoval, že bude vykonaný úkon – výsluch dňa 24.08.2010 (nasledujúci deň) o 10.00 hod., pričom nebolo umožnené môjmu právnenému zástupcovi primeraný čas na prípravu spomínaného úkonu. Tým, že s ním včas neprejednal vyšetrovateľ termín úkonu, nepredišiel možnej kolízii termínu hlavných pojednávaní, resp. iných už dávnejšie zaknihovaných úkonov môjho obhajcu a týmto konaním hrubo porušil moje právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 40 ods. 3 Listiny a čl. 6 ods. 3 Dohovoru...

Nakoľko mi na hlavnom pojednávaní minimálne dňa 02.08.2011 nebola poskytnutá možnosť podľa § 271 ods. 1 Tr. poriadku minimálne po troch výpovediach, považujem toto hlavné pojednávanie v rozpore s trestným poriadkom, a teda protizákonné, nakoľko ide o podstatnú chybu konania...

Najvyšší súd ako súd odvolací na moje obhajobné argumenty vo svojom uznesení z 10.11.2011 uvádza (str. 7 ods. 5) „... absolútne vylučuje obhajobnú argumentáciu obžalovaného Š. K., navyše keď tento v celom doterajšom priebehu trestného konania nepredložil ani jeden jediný dôkaz svedčiaci o hodnovernosti tej verzii skutkového deja, ktorú predniesol v rámci svojich obhajobných tvrdení,“ a (str. 7 ods. 6) „obžalovaný Š. K. v priebehu celého dokazovania v rámci prípravného konania nevypovedal, a to konkrétne

pri výsluchoch konaných za prítomnosti jeho zvoleného obhajcu, konkrétne 11. júla, 12. júla a 14. júla 2010, 4. novembra a 11. novembra 2010 a 25. januára, pričom po prvýkrát predniesol vyššie uvedení obhajobnú argumentáciu až po podaní obžaloby 6. apríla 2011 pri rozhodovaní špecializovaného trestného súdu o jeho ďalšom trvaní väzby potom, čo sa v podstate po skončení vyšetrovania kompletne oboznámil s dôkaznou situáciou v rámci preštudovania vyšetrovacieho spisu...“ teda považujem vyjadrenia špecializovaného trestného súdu a Najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho v rozpore s právom na obhajobu a v rozpore so zásadou prezumpcie neviny...

Odvolací súd na verejnom zasadnutí konanom dňa 10.11.2011 doplnil a poukazoval na dôkaz, ktorý vytvoril a doplnil práve odvolací súd...

V tomto smere však poukazujem na skutočnosť, že uvedená veta označovaná ako moje obhajobné tvrdenie neexistuje, túto vetu a tieto slová som v žiadnom mojom vyjadrení ani výpovedi neuvádzal, miesto „pri moste medzi obcami N. a I.“ ani neexistuje, pričom ja som uvádzal most medzi obcou I. a H., čo je úplne iná oblasť ako oblasť uvádzaná odvolacím súdom, pričom takto pozmenená veta označovaná ako moje obhajobné tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní...

... zbraň – brokovnica, kaliber 16, výrobného čísla 5633 ustálená prvostupňovým súdom a odvolacím súdom ako vražedná zbraň, bola zlikvidovaná ešte pred skutkom, teda jedná sa o nezákonný dôkaz a nezákonne vykonaný dôkaz, preto znalecký posudok KEÚ PZ BA č. p. PPZ-10325/KEU-BA-EXP-2010 vypracovaný na základe uvedeného nezákonného dôkazu, je tiež nezákonný, nakoľko dôkaz získaný v rozpore so zákonom prenáša svoju nezákonnosť a procesnú nepoužiteľnosť aj na ďalší dôkaz, ktorý vychádza z obsahu nezákonne získaného dôkazu...

... mám za to, že právne závery tak Špecializovaného trestného súdu v rozsudku z 04.08.2011, ako aj Najvyššieho súdu v uznesení z 10.11.2011 sú v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami z nich vyplývajúcimi, resp. z nich v žiadnej nožnej interpretácii odôvodnení súdnych rozhodnutí nevyplývajú, a preto rozsudok z 04.08.2011 v spojení s uznesením z 10.11.2011 sú arbitrárne a nepreskúmateľné...

V mojom prípade sa však subjektívna stránka, úmysel ako ani motív orgánmi činnými v trestnom konaní ako ani súdmi nepreukázala, a ani sa nemohla preukázať lebo neexistuje...»

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Špecializovaný trestný súd postupom v konaní sp. zn. PK 2T/9/2011 a jeho rozsudkom z 04.08.2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 5To 12/2011 z 10.11.2011 a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1TdoV 7/2013 z 03.03.2014 porušili právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, právo sťažovateľa na rozhodnutie o trestnom obvinení v súlade s konaním ustanoveným zákonom, právo sťažovateľa na neodňateľnosť zákonného sudcu, právo sťažovateľa na rozhodnutie o vine a treste v súlade s konaním ustanoveným zákonom vyplývajúce z čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Špecializovaný trestný súd postupom v konaní sp. zn. PK 2T/9/2011 a jeho rozsudkom z 04.08.2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní sp. zn. 5To 12/2011 a jeho uznesením sp. zn. 5To 12/2011 z 10.11.2011 a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1TdoV 7/2013 z 03.03.2014 porušili právo sťažovateľa na rozhodnutie o vine a treste nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Špecializovaný trestný súd postupom v konaní sp. zn. PK 2T/9/2011 a jeho rozsudkom z 04.08.2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní sp. zn. 5To 12/2011 a jeho uznesením sp. zn. 5To 12/2011 z 10.11.2011 a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1TdoV 7/2013 z 03.03.2014 porušili právo sťažovateľa na rozhodnutie o trestnom obvinení v súlade s konaním ustanoveným zákonom, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, právo sťažovateľa mať primeraný čas a možnosti na prípravu obhajoby, právo sťažovateľa na obhajobu, prezumpciu neviny sťažovateľa a práva vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2, čl. 40 ods. 2, čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv

a slobôd, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 2, čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Špecializovaný trestný súd postupom v konaní sp. zn. PK 2T/9/2011 a jeho rozsudkom z 04.08.2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní sp. zn. 5To 12/2011 a jeho uznesením sp. zn. 5To 12/2011 z 10.11.2011 a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1TdoV 7/2013 z 03.03.2014 porušili právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, právo sťažovateľa na zákonné a preskúmateľné súdne rozhodnutie, právo sťažovateľa na rozhodnutie o trestnom obvinení v súlade s konaním ustanoveným zákonom, prezumpciu nevinu sťažovateľa a právo sťažovateľa nebyť odsúdený za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom vyplývajúce z čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 49, čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2, čl. 39, čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 2, čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

5. Rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK 2T/9/2011 z 04.08.2011 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To 12/2011 z 10.11.2011 sa v odsudzujúcej časti zrušuje vo výrokoch o vine, treste, spôsobe jeho výkonu a náhrade škody a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa vec vracia na ďalšie konanie.

6. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1TdoV 7/2013 z 03.03.2014 sa zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa vec vracia na ďalšie konanie.

7. Zrušujú sa aj ďalšie výroky, ktoré majú v odsudzujúcom výroku o vine rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK 2T/9/2011 z 04.08.2011 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To 12/2011 z 10.11.2011 svoj podklad.

8. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby neodkladne prepustil sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody.

9. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 50.000 €, ktorú mu je povinný zaplatiť spoločne a nerozdielne Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide

vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaný rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/08, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či existujú dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré by mohli brániť jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2, čl. 39 a čl. 40 ods. 2 a 3 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru označenými rozhodnutiami špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 39 listiny iba zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno za jeho spáchanie uložiť.

Podľa čl. 40 ods. 2 listiny každý, proti komu sa vedie trestné konanie, sa pokladá za nevinného, kým sa právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu nevysloví jeho vina.

Podľa čl. 40 ods. 3 listiny obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Ak si obhajcu nezvolí, hoci ho podľa zákona musí mať, ustanoví mu ho súd. Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch má obvinený právo na bezplatnú pomoc obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva:

- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;
- d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

Podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2, čl. 39 a čl. 40 ods. 2 a 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru postupom špecializovaného trestného súdu a jeho rozsudkom zo 4. augusta 2011 a uznesením najvyššieho súdu z 10. novembra 2011

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutými rozhodnutiami špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala voči napadnutému rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu je zverené najvyššiemu súdu ako odvolaciemu súdu. Najvyšší súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 5 To 12/2011 z 10. novembra 2011. Najvyšší súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľa bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Toto isté sa však týka aj konania pred odvolacím súdom, pretože sťažovateľ uplatnil vo svojom dovolaní proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu rovnaké námietky ako následne v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, pričom ich subsumoval pod dovolacie dôvody vymedzené v príslušných ustanoveniach Trestného poriadku. O dovolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako

odvolacieho súdu bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd ako dovolací súd (a aj rozhodol svojím uznesením z 3. marca 2014). Právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu za daných okolností vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o námietkach sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z 10. novembra 2011.

Z uvedených dôvodov musel ústavný súd odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti napadnutému rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu a uzneseniu najvyššieho súdu z 10. novembra 2011, pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2, čl. 39 a čl. 40 ods. 2 a 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 3. marca 2014

Sťažovateľ namieta porušenie označených práv aj uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z 3. marca 2014 predovšetkým z dôvodu, že tento neodstránil podľa jeho tvrdenia pochybenia prvostupňového a odvolacieho súdu, čím sa stal sám porušovateľom označených práv, ako aj z dôvodu nedostatočného a podľa názoru sťažovateľa aj svojvoľného a nezrozumiteľného vysporiadania sa s jeho námietkami uplatnenými v dovolacom konaní.

Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia z 3. marca 2014 predovšetkým uviedol: „Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne po preskúmaní veci zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c) Tr. por.).

Na vysvetlenie tohto záveru treba predovšetkým uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia

určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca. Dôvody dovolania sú - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.“

Vo vzťahu ku konkrétnym námietkam sťažovateľa, ktoré sú aj obsahom podanej sťažnosti, najvyšší súd v odôvodnení uznesenia z 3. marca 2014 uviedol:

«Obvinený Š. K. uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por., podľa ktorého je dovolanie možné podať aj vtedy, keď súd rozhodol v nezákonnom zložení. Senát Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v zložení predsedu senátu JUDr. J. Š. a členov senátu JUDr. V. P. a Mgr. I. M. rozhodol o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby na neverejnom zasadnutí 6. apríla 2011. Následne konal senát 2T uvedeného súdu v zložení predsedu senátu JUDr. J. Š. a jeho členov JUDr. R. S. a Mgr. I. M., ktorému bola vec pridelená náhodným výberom pomocou technických prostriedkov (č.l. 1920). Sudca JUDr. V. P. len zastupoval neprítomnú členku tohto senátu JUDr. R. S. na rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby obvineného Š. K. v súlade s pravidlami na zastupovanie senátov-sudcov v zmysle Rozvrhu práce Špecializovaného trestného súdu v Pezinku na rok 2011.

Dovolací súd dospel k záveru, že tento postup prvostupňového súdu je v súlade s ústavne garantovaným právom uvedeným v čl. 48 ods. 1 Ústavy, v zmysle ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Ide o zásadu, ktorá v demokratickom právnom štáte predstavuje jednu z garancií nezávislého a nestranného súdneho rozhodovania. Uplatňovanie tejto zásady má zabezpečiť občanovi, aby ochranu jeho právam poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať, a aby

ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný.

Predmetná ústavná zásada bola premietnutá i do zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov konkrétne do jeho ustanovenia § 3 ods. 3, podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Podľa odseku 4 uvedeného ustanovenia zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Za zákonného sudcu v zmysle citovaného ustanovenia treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prerokovanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu. Rozhodovanie každej veci príslušným (zákonným súdom a sudcom) je preto neodmysliteľnou podmienkou spravodlivého procesu. Z uvedeného vyplýva, že základné právo na zákonného sudcu nie je vyčerpané len zákonným vymedzením vecnej a miestnej príslušnosti súdu ale súčasťou tohto práva je i zásada pridelenia súdnej agendy, v určovaní zloženia jednotlivých senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce príslušného súdu.

Právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je potrebné vykladať a uplatňovať aj v kontexte ďalších aspektov práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru. Najmä je potrebné dbať o to, aby aj v týchto prípadoch bol postup všeobecného súdu v súlade so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy, resp. v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru (bližšie pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2003, sp. zn. I. ÚS 225/2003).

Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre vo vzťahu k rozhodovaniu súdov o väzbe konštatoval, že je potrebné, aby súdy v takomto konaní postupovali s osobitným urýchlením, pričom táto osobitná rýchlosť pri posudzovaní prípadu, na ktorú má držaný vo väzbe právo, nemôže byť na ujmu úsilia sudcov plniť svoju

úlohu s náležitou starostlivosťou (bližšie pozri rozsudky ESLP vo veci Toth proti Rakúsku z 12. decembra 1991, ods. 67, Assenov proti Bulharsku z 28. októbra 1998, ods. 154, W. proti Švajčiarsku z 26. januára 1993, ods. 30, ods. 40).

Keďže väzba je trestno-procesný inštitút, ktorým sa najintenzívnejšie zasahuje do základných občianskych práv a ľudských slobôd, je potrebné v tomto konaní (pri rozhodovaní o väzbe, ako aj o jej ďalšom trvaní), uplatniť zásadu rýchlosti trestného konania. Orgány činné v trestnom konaní a súdy sú povinné väzobné veci vybavovať prednostne a urýchlene (§ 2 ods. 6 Tr. por.), pričom následkom nedodržanie lehôt stanovených zákonom je prepustenie obvineného na slobodu.

Rešpektujúc uvedené zásady je potrebné zdôrazniť, že súd v danom prípade pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby obvineného, postupoval bez zbytočných prieťahov v lehotách stanovených zákonom rozhodujúc v zákonom zložení senátu v súlade s pravidlami na zastupovanie podľa rozvrhu práce, preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. porušený nebol.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“.

Pri posudzovaní, či v tom-ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Vychádzajúc z toho, právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov a dovolací dôvod v tomto zmysle bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajcu a pod.

Práva zaručené čl. 50 ods. 3 Ústavy, ako aj čl. 6 Dohovoru má obvinený od okamihu vznesenia obvinenia a v nezmenenom rozsahu sa priznávajú aj obžalovanému, odsúdenému, a to až do právoplatnosti súdneho rozhodnutia (bližšie pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. júla 2000, sp. zn. III . ÚS 6/2000). Účelom obhajoby je ochrana

záujmov občana, ktorý sa stal obvineným, aby boli včas zistené skutočnosti, ktoré ho zbavujú viny alebo zmierňujú jeho vinu. Obhajoba takto prispieva k náležitému objasneniu skutkového stavu a správneho rozhodnutiu vo veci. Postavenie obvineného ako strany v trestnom konaní je posilnené aj jeho právom na obhajobu za pomoci obhajcu - advokáta. Uplatnenie práva na obhajobu však nezaručuje oprávnenej osobe dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom práva na obhajobu je poskytnutie príležitosti brániť sa voči obvineniu zo spáchania trestného činu.

V rozhodovanej veci obvinený videl porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom aj v tom, že nemal možnosť sa vyjadriť k vykonaným dôkazom na hlavnom pojednávaní konanom 2. augusta 2011 v zmysle § 271 ods. 1 Tr. por.. Zo zvukového záznamu z predmetného pojednávania (č.l. 2316, zv. 10) je potrebné konštatovať, že po výsluchu znalkyň Mgr. O. P., Mgr. J. B. a PhDr. E. F. mal síce obvinený s obhajcom možnosť klásť im otázky, čo aj využil, avšak predseda senátu sa obvineného K. po vykonaní týchto dôkazov neopýtal, či sa k nim chce samostatne vyjadriť (ani žiaden člen senátu). Na druhej strane je treba poukázať aj na tú skutočnosť, že mu táto možnosť nebola nijakým spôsobom odopretá a po predložení vecných dôkazov nevyužil možnosť sa samostatne vyjadriť. Zo strany súdu ide o nedostatok, ktorým však nedošlo k ujme práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu.

Skutočnosť, že o úkonoch v trestnom konaní bol vyrozumený obhajca Mgr. M. O. len prostredníctvom e-mailovej komunikácie bez jeho predchádzajúcej dohody s vyšetrovateľom, nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., tak ako si to predstavuje obvinený Š. K.

Právo obvineného na obhajobu je porušené (aj vtedy), ak jeho obhajca nebol riadne upovedomený o výsluchu svedka, hoci o ňom mal byť upovedomený a tento úkon bol vykonaný v jeho neprítomnosti. Obvinený, resp. jeho obhajca, musí mať vždy reálnu možnosť realizovať svoje právo na obhajobu a je len na ňom, či ho využije. Obvinený tak môže urobiť až potom, ako bol riadne upovedomený o čase a mieste vykonania výsluchu svedka, tak ako to bolo v danom prípade. Na vykonanie predmetného výsluchu nie je potrebná dohoda orgánov činných v trestnom konaní s obvinenými, prípadne ich obhajcami o tom, či miesto a čas vykonávaného úkonu vyhovuje potrebám obhajoby. Elektronická komunikácia prostredníctvom e-mailu zodpovedá požiadavkám ustanovenia § 213 ods. 3

Tr. por. a vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti je zároveň aj primeraným prostriedkom orgánov činných v trestnom konaní notifikácie o úkonoch vykonávaných v prípravnom konaní obhajcom obvinených.

Dovolací súd považuje za potrebné v súvislosti s argumentáciou obvineného Š. K. týkajúcej sa nedostatočného vysporiadania s jeho obhajobou a výpoveďou uviesť, že súčasťou práva na spravodlivý proces je skutočne i právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Na druhej strane nie je možné uvedené právo vykladať tak, že zaručuje právo obvineného na také rozhodnutie súdu, ktoré zodpovedá jeho predstavám. Napokon aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach uvádza, že uvedené právo nespočíva v tom, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, ktoré zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní a rovnako tak preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne a právne závery súdu prvého stupňa.

Nepripustným v dovolacom konaní je aj namietanie nevykonania navrhnutých dôkazov, prípadne nedostatočné odôvodnenie ich zamietnutia, tak ako tvrdí obvinený, pretože ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu síce povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú, avšak nemožno úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo, tak ako to bolo v danom prípade. Právo na obhajobu obvinených nemôže byť porušené ani tým, že súd, vychádzajúc zo zásady

voľného hodnotenia dôkazov hodnotí dôkazy ináč, než je predstava obvineného alebo inej strany v konaní.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. mal byť podľa názoru obvineného naplnený tým, vo veci konal sudca JUDr. J. Š., ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. V tejto súvislosti upozornil na to, že tento sudca mohol byť ovplyvnený tým, že sa mohol poznať so zosnulým B. prostredníctvom svojho otca - bývalého primátora...

Uvedené ustanovenie Trestného poriadku v záujme zabezpečenia dôvery verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdu vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Tieto dôvody spočívajú v okolnostiach, ktoré charakterizujú pomer úradnej osoby k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom a obhajcom.

Pomerom k prejednávanej veci treba pritom rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu trestného konania na skutkoch, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie. Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. por. sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vo verejnosti vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Uplatnenie tohto inštitútu teda prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná. K vylúčeniu sudcu z vykonávania úkonov trestného konania z dôvodu pomeru k takým osobám môže v uvedenom prípade dôjsť len vtedy, ak vzťah k týmto osobám je takej vnútornej kvality a intenzity, že sudca nie je spôsobilý rozhodovať nestranne a nezávisle alebo by sa takým mohol javiť navonok.

V rozhodovanej veci sa však takéto okolnosti nezistili a skutočnosti nemožno dovodzovať len z hypotetickej domnienky obvineného, že sa predseda senátu prostredníctvom svojho otca z titulu jeho funkcie (bývalý primátor...) poznal s poškodeným B. Sama skutočnosť, že by aj predseda senátu v minulosti prichádzal do styku s poškodeným, neodôvodňuje automaticky ešte jeho vylúčenie z vykonávania procesných úkonov pre jeho pomer k osobám, ktorých sa úkon priamo týka bez toho, že by sa v tomto smere nezistili okolnosti svedčiace o užšom priateľstve, o inej kvalite než by bol bežný vzťah, ktorý by odôvodňoval jeho vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania.

Navyše v tomto smere ide iba o tvrdenie obvineného, ktoré nie je podložené žiadnymi konkrétnymi skutočnosťami.

Dovolanie možno podať aj vtedy, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (§ 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.). V tejto súvislosti obvinený namietal znalecký posudok, nepribratie dvoch znalcov v zmysle § 142 ods. 1 Tr. por., prítomnosť PhDr. A. S. na rekognícii, pribratie por. L. N. a npor. Mgr. Č. ako nezúčastnených osôb k výpovediam niektorých svedkov, rekogníciu na hlavnom pojednávaní 6. júna 2011, dôkaz odvolacieho súdu vykonaný nezákonne na neverejnom zasadnutí konanom 10. novembra 2011, nezaistenie niektorých dôkazov v jeho prospech a vražednú zbraň, ktorá mala byť v roku 2000 znefunkčnená a znehodnotená.

Podľa § 119 ods. 2 Tr. por. za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle citovaného ustanovenia, treba považovať jednak splnenie formálnych, t.j. procesných podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu a jednak splnenie obsahových (materiálnych) podmienok, t. j. aby úkon- použitý dôkazný prostriedok na vykonanie resp. získanie dôkazu bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa rekognície obvineného v prípravnom konaní a prítomnosti PhDr. A. S. ako nezúčastnenej osoby na tejto rekognícii, ako aj k právnym záverom znalkyne PhDr. E. F. a namietanému znaleckému posudku, je potrebné konštatovať, že sa nimi odvolací súd v do statočnom rozsahu zaoberal, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v tomto smere na predmetné odôvodnenie odkazuje.

Dovolací súd pri posudzovaní námietky obvineného Š. K. nevyhlúčenia verejnosti z hlavných pojednávaní a „rekognícii jeho osoby ako páchatel'a“ svedkami I. B., T. P. a Mgr. E. C. na hlavnom pojednávaní konanom 6. júna 2011 po zverejnení jeho tváre a hlasu v médiách predovšetkým konštatuje, že v danom prípade nešlo o rekogníciu v zmysle § 126 Tr. por., ale o identifikáciu obvineného svedkami v rámci ich výpovedí na hlavnom pojednávaní, ktorá korešpondovala s ich predchádzajúcimi opismi páchatel'a skutku. Svedkovia zhodne a bez akýchkoľvek pochybností spoznali na predmetnom hlavnom pojednávaní obvineného ako muža, ktorého videli v čase vraždy. V tomto smere je treba

poukázať aj na tú skutočnosť, že poškodená I. B. uviedla už na rekognícii v prípravnom konaní, že sa jej na páchatela podobajú muži na fotografiách číslo 2 (dovolateľ) a 4, pričom tak ako konštatoval už odvolací súd, je potrebné poukázať na veľkú podobnosť medzi týmito dvoma osobami. K fotorekognícii vykonanej svedkyňou B. treba pre úplnosť uviesť, že i keď zákon z dôvodu dôkaznej hodnoty preferuje tzv. rekogníciu „in natura“, zároveň však nevylučuje vykonanie rekognície len na základe fotografie poznávanej osoby. Takýto postup vykonania opoznávaní je lege artis a nie je možné z neho vyvodiť nezákonnosť postupu orgánov prípravného konania.

Verejné súdne konanie predstavuje základnú zásadu zakotvenú v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pričom verejný charakter súdneho procesu chráni procesné strany v trestnom konaní pred tajným výkonom spravodlivosti bez verejnej kontroly, je jedným z prostriedkov k udržaniu dôvery v súdny systém a prispieva aj k výchovnému pôsobeniu nielen na páchatela trestného činu, ale aj na verejnosť (generálna a individuálna prevencia). Vzhľadom na uvedené k vylúčeniu verejnosti musí dochádzať len v odôvodnených prípadoch. Za podmienky, že médiá neprekročia hranice stanovené za účelom riadneho výkonu spravodlivosti, zhrnutie súdnych konaní, vrátane komentárov a verejných diskusií, prispievajú k povedomiu o týchto konaniach a výchovnému pôsobeniu na spoločnosť a sú zlučiteľné s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Účastník konania má právo na verejné konanie, ale nemá právo na neverejné konanie, a tak súd v záujme spravodlivosti môže toto „vzdanie sa práva“ neakceptovať.

Pokiaľ obvinený v dovolaní namietal správnosť vykonania znaleckého dokazovania v tom smere, že neboli pribratí dvaja znalci z odboru psychológia v zmysle § 142 ods. 1 Tr. por., dovolací súd aj v tejto otázke zastáva opačné stanovisko a je toho názoru, že vzhľadom na to, že nešlo o objasnenie skutočnosti obzvlášť zložitej, postačilo pribratie jedného znalca do trestného konania. Navyše ide o otázku, ktorú je v konkrétnom prípade oprávnený posúdiť a rozhodnúť o nej výhradne príslušný orgán činný v trestnom konaní, resp. vyšetrovateľ.

V nadväznosti na informáciu z Ústredného skladu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v Slovenskej Lúpci, Ministerstva obrany Českej republiky, zo zápisu o prehliadke výzbrojného materiálu určeného na vyradenie (č. p.: VS-147-26/EO-1-2000) spolu s prílohou, vážneho lístku - šrot od externých dodávateľov č. 102799 zo spoločnosti

Železiarne Podbrezová a.s. z 1. decembra 2000 (zbraň mala byť zlikvidovaná) je potrebné uviesť, že dotknutá zbraň fyzicky zlikvidovaná nebola, keďže sa dostala do dispozície páchatel'a a ku vražde preukázateľne došlo jej použitím; nie je teda relevantné skúmať históriu uvedenej zbrane.

Zo zápisnice z verejného zasadnutia odvolacieho súdu konaného 4. augusta 2011 vyplýva, že obvinený sa po oboznámení listinných dôkazov čítaním, a to faktúry č. 11/010, faktúry za pomník a náčrtu mapy H. a jeho bezprostredného okolia stiahnutý z prehľadávača Google, ako aj prehľadu trasy z N.-H., I.- H., H.-K., nevyjadril (č.l. 2405, zv. 10). Predseda senátu mu na záver udelil slovo na konečný návrh a obvinený K. zároveň predložil dovolaciemu senátu doplnenie odvolania. Tvrdenie obvineného Š. K. o tom, že mu predseda senátu neumožnil v zmysle § 271 ods. 1 Tr. por. sa vyjadriť k vyššie uvedenému dôkazu, preto nie je možné akceptovať.

Po preskúmaní spisového materiálu dovolací súd zistil, že ide o dôkaz, ktorý bol vykonaný v súlade so zákonom. Nad rámec konania o dovolaní je potrebné v tomto smere, v súlade s okolnosťami uvádzanými obvineným, poukázať na nepresnosť formulácie v odôvodnení odvolacieho súdu (str. 10 druhostupňového uznesenia), obhajobného tvrdenia Š. K. o údajnom stretnutí s páchatel'om skutku 9. júla 2010 pri moste medzi obcami „N. a I.“, namiesto správnej formulácie „N. alebo I.“ (str. 7 prvostupňového rozsudku), pretože aj zo samotného opisu obvineného vyplýva, že malo ísť o bližšie neurčené miesto pri malom moste za H. pri obci N. alebo I. (č.l. 2305- 2306, zv. 10). Nič to však nemení na skutočnosti, že náčrty máp H. a okolia (č. l. 2396-2399, zv. 10) a najmä trasy I. – H. z prehľadávača Google sú dôkazy vykonané zákonným spôsobom.

Neobstojí ani tvrdenie obvineného, že súdy postupovali v rozpore so zásadou in dubio pro reo, a že nezabezpečili do spisu aj dôkazy svedčiace v jeho prospech. Je na rozhodnutí súdu konajúceho vo veci, aké dôkazy v konaní vykoná a ktoré dôkazy, aj keď sú procesnou stranou navrhované, nevykoná. Námiety v tomto smere môže procesná strana uplatniť v rámci odvolacieho konania. Skutkové zistenia (v tomto smere aj hodnotenie vykonaného dokazovania) súdov prvého a druhého stupňa sú pre dovolací súd záväzné a tento nemôže na nich nič meniť. Dovolací súd sa môže iba zaoberať otázkou, či súdmi prvého a druhého stupňa zistený skutkový stav je správne kvalifikovaný podľa príslušných ustanovení osobitnej časti Trestného zákona.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať.

Zákonná formulácia tohto dovolacieho dôvodu vyjadruje, že dovolanie je určené na nápravu právnych chýb rozhodnutia vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo iných skutočností podľa noriem hmotného práva. To znamená, že s poukazom na dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. ako už bolo uvedené, nie je možné domáhať sa preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Podľa názoru dovolateľa nebola naplnená objektívna a subjektívna stránka a subjekt skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c) Tr. zák., resp., že nebol naplnený zákonný znak surovým alebo trýznivým spôsobom; ďalej poukázal na to, že nebol preukázaný jeho úmysel ani motív.

Záver o tom, či je preukázané zavinenie v zmysle Trestného zákona a v akej forme, je síce záverom právnym, avšak ten sa musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania. Dovolací súd nezistil dôvod na pochybnosti o správnosti právneho názoru súdu prvého i druhého stupňa v tomto smere.

Rovnako tak ustanovenie § 138 písm. c) Tr. zák. bolo aplikované správne, dovolacie námietky obvineného sú len prenosom z jeho predchádzajúceho odvolania proti rozsudku špecializovaného trestného súdu, s ktorými sa vyporiadal už odvolací súd v napadnutom uznesení v celom potrebnom rozsahu; Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd preto len poukazuje na príslušnú časť odôvodnenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia, ktorú si osvojuje (č. l. 12-16 druhostupňového rozh.).

Najvyšší súd preto konštatuje, že v dovolaní neboli splnené dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Dovolací súd na záver upozorňuje na ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por., v zmysle ktorého dovolacie dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Vzhľadom na uplatňovanie obmedzeného revízneho princípu v dovolacom konaní, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa námietkou týkajúcou prítomnosti príslušníkov Policajného zboru (por. L. N. a npor. Mgr. Č.) pri výpovediach niektorých svedkov, nezaoberal.»

V nadväznosti na citované ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 3. marca 2014 je ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené a nemožno ho považovať za prejav interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle. Ústavný súd preto považuje predmetné uznesenie z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Keďže podľa názoru ústavného súdu neexistuje medzi uznesením najvyššieho súdu z 3. marca 2014 a sťažovateľom označenými ustanoveniami ústavy, listiny a dohovoru taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2014